

5 STERREN DORPEN
5 STERREN WIJKEN
5 STERREN DORPEN

De Groeve houdt het vuur brandend! Nu en in de toekomst.

Vijfsterrenproject
juni 2016

De Groeve houdt het vuur brandend! Nu en in de toekomst.

Veranderingen in de maatschappij, de zorg én ons eigen dorp vormden samen aanleiding voor het creëren van een actuele visie voor De Groeve. Wat moet er voor en door de bewoners van De Groeve gebeuren om het dorp levensloopbestendig te maken en interessant te houden voor de toekomst?

Met steun van de gemeente Tynaarlo en de Provincie Drenthe hebben de BOKD (Brede Overleggroep Kleine Dorpen) en Buurtwerk Nederland ons geholpen met het opzetten van het Vijfsterrenproject. Dit is een soort belevingsonderzoek waarbij door middel van interactieve huiskamergesprekken inwoners hun kijk op het dorp kunnen geven, over het heden en de toekomst. Veel mensen hebben kunnen meedenken en -spreken over De Groeve en waar we samen naar toe willen. En zeer belangrijk ook; wat doen we er zelf aan?

Een gevarieerde opsomming van zaken heeft een mooie 'sterren' analyse opgeleverd. Hoe de invulling daarvan zal gaan, ligt aan ons allemaal. Laten we samen de handschoen oppakken en De Groeve een levendig dorp laten blijven!

Elibeth Geertsema
voorzitter Dorpsbelangen De Groeve

Opdrachtgever Dorpsbelangen De Groeve
Ontwikkeling Vijfsterren methode BOKD
Begeleiding De Groeve Jan Kamphuis, Buurtwerk Nederland & Titia Robroch, Trias / Sociaal Team Zuidlaren
Mede mogelijk gemaakt door Gemeente Tynaarlo & Provincie Drenthe
Sterrenteam Lia Bisschop, Hilda Bolhuis, Patty Groenland, Marjo Jonker, Jacob Salomons, Gea van

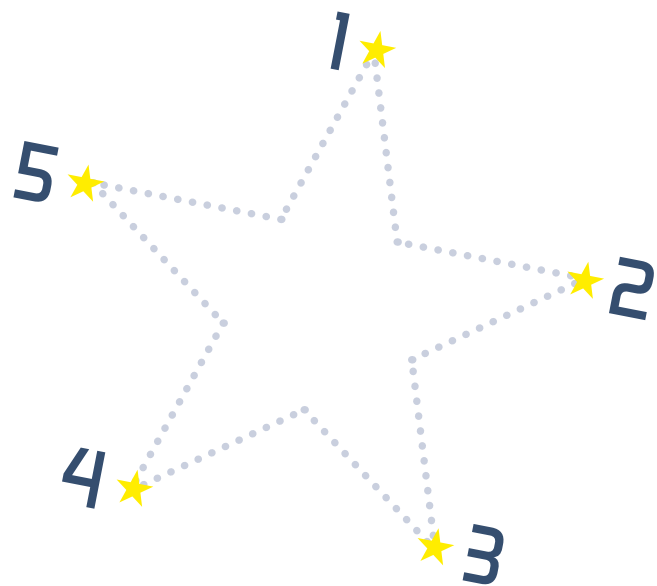
der Veen en Nataschja Wapsenkamp
Communicatie-ondersteuning Karin Wassen (zeghetmaar.nu)
Ontwerp Anouk Sinke
Drukwerk Drukwerkdeal.nl
Oplage 500 stuks
Fotografie Jakolien Oosting & Hans Mossel
De Groeve, juni 2016

Waarom de Vijfsterrenmethode?

De Groeve is een vitaal dorp waar veel gebeurt. Maar ook De Groeve heeft te maken met veel veranderingen. Dit heeft deels te maken met een andere rol van de overheid en deels met ontwikkelingen in het dorp zelf. Een aantal Groevenaren heeft daarom het initiatief genomen om verschillende mogelijkheden voor een dorpsonderzoek te bekijken. Samen met Dorpsbelangen is uiteindelijk gekozen voor de Vijfsterrenmethode.

Deze Vijfsterrenmethode heeft zich al bewezen in andere dorpen en brengt samen met inwoners in kaart hoe men tegen het eigen dorp aankijkt. Wat wordt gewaardeerd en waar kunnen we nog verbeteren? Op welke ontwikkelingen willen en kunnen we samen inspelen? De inbreng van de inwoners worden daarna omgezet in concrete acties. Deze acties gelden als basis voor Dorpsbelangen bij het ontwikkelen van een dorpsvisie en wat daaruit voortkomt. Aan de andere kant zijn het actiepunten voor inwoners om de uitdaging aan te gaan en samen voor elkaar te krijgen wat we nodig hebben. De Groeve kan zo laten zien waar een klein dorp groot in kan zijn.

Hoe werkt de Vijfsterrenmethode?

Zoals de naam al aangeeft is deze methode gebaseerd op de vijf punten van een stervorm. De sterpunten staan voor gespreksonderwerpen:

1. Identiteit, traditie en dorpscultuur
2. Alledaagse ontmoetingen en activiteiten, verenigingsleven en voorzieningen
3. Zaken op eigen kracht regelen
4. Zorg voor elkaar
5. Leren van elkaar

Aan de hand van de vijf punten zijn huiskamergesprekken gevoerd met inwoners uit De Groeve. Uit iedere 'wijk' is een aantal inwoners uitgenodigd om deel te nemen. Hierbij is geprobeerd zoveel mogelijk rekening te houden met een goede mix van ouderen, jongeren, nieuwere inwoners en langdurige Groevenaren, mensen met gezinnen en alleenstaanden.

Sterrenteam

Om de Vijfsterrenmethode zo goed mogelijk op te starten is een heus 'Sterrenteam' opgericht. Dit team bestaat uit een aantal inwoners van de Groeve. De Sterrenteamdeelnemers zijn: Marjo Jonker, Hilda Bolhuis, Lia Bisschop, Nataschja Wapsenkamp, Gea van der Veen, Jacob Salomons en Patty Groenland. Het Sterrenteam krijgt begeleiding van Buurtwerk Nederland (Jan Kamphuis) en Trias / Sociaal Team Zuidlaren (Titia Robroch).

Dit Sterrenteam heeft zes verschillende huiskamergesprekken gevoerd. De resultaten van deze gesprekken zijn per sterpunt samengevat.

1 ★

Identiteit, traditie en dorpscultuur

Wonen in De Groeve voelt als een warme deken. Het dorp heeft duidelijk een eigen gezicht en zelfs een eigen vlag. Er is respect voor elkaar en er vindt geen buitensluiting plaats. Elkaar aanspreken op het eigen gedrag is mogelijk en ook als je hier niet oorspronkelijk vandaan komt, word je opgenomen in het dorpsleven. Iedereen is vrij om zijn of haar eigen gang te gaan. Toch kennen we elkaar in de eigen buurt. Vooral de verdraagzaamheid, tolerantie en gezelligheid zijn belangrijk voor het dorp. Daar hoort af en toe een borreltje bij.

Tradities

De Groeve kent een aantal traditionele activiteiten die vooral voor nieuwe bewoners een mooie gelegenheid bieden om het dorp te leren kennen. Denk hierbij aan: Oud/Nieuwfeest, nieuwjaarsborrel met stampotbuffet, het dorpsfestival en eieren gooien met Pasen. Eén keer in de vijf jaar is het Oostermoer en wordt door het dorp een praalwagen gebouwd.

Een goede tip voor nieuwe inwoners is om vooral de burens uit te nodigen voor een kennismaking. Nu de basisschool de functie verliest van verbindende factor

tussen kinderen onderling en ouders, is contact met de burens/buurt extra belangrijk.

De Groeve heeft prachtige mogelijkheden voor waterrecreatie met haar ligging aan het Zuidlaardermeer. Recreatie met oog voor de natuur is hier prima mogelijk. De drukke Hunzeweg is kenmerkend voor de lintbebouwing in deze omgeving. Hij verbindt het dorp en is tegelijkertijd een aandachtspunt voor de verkeersveiligheid.

Uitdagingen ★ 1

Om deze ster te laten stralen hebben we nodig: Evenwichtige leeftijdsopbouw voor de toekomst van De Groeve. Dit betekent voldoende starterswoningen maar ook levensloopbestendige woningen voor ouderen. Zodat jong en oud in De Groeve kan (blijven) wonen. Herbesteding van de school voor huisvesting kan een voorbeeld hiervan zijn.

Veel mensen buiten De Groeve hebben geen idee hoe actief de bewoners zijn en wat er allemaal georganiseerd wordt. Meer en breder aandacht hiervoor kan het beeld van het dorp positief bijstellen. Hier kunnen de natuur en recreatiemogelijkheden in meegenomen worden.

2 ★

Alledaagse ontmoetingen en activiteiten, verenigingsleven en voorzieningen

De Groeve is een actief dorp. Naast verschillende verenigingen (bijv. ijsvereniging, toneelvereniging) is Dorpsbelangen erg betrokken. Het dorps huis de Klein Kruierij is meestal het centrum van alle activiteiten. Het dorp is goed voorzien met een enkele speeltuintjes, dorps huis, tennisbaan, skeelerbaan/ijsbaan, trapveldje en tafeltennistafel. Daarnaast zijn er nog diverse clubs zoals de kookclub en de jeu-de-boulesclub, zomeractiviteiten (zoals buurtbarbecues) en incidentele activiteiten voor de jeugd.

Het beheer van de Klein Kruierij wordt gedaan door een vaste kern vrijwilligers. Dat gebeurt eigenlijk ook bij de meeste activiteiten. Activiteiten die vooral voor en door dezelfde groep worden georganiseerd. Ook doen daar dikwijls dezelfde mensen aan mee.

Veel dorpsbewoners zetten zich belangeloos in voor de verschillende activiteiten. Gezamenlijk een klus klaren is geen probleem, zoals het onderhoud van de Klein Kruierij.

Huisdieren zijn goed vertegenwoordigd in het dorp. Het ontmoeten van dorpsbewoners gebeurt spontaan bij het uitlaten van de honden, of bij georganiseerde activiteiten. Uiteraard gaat dit makkelijker met mooi weer dan in de winter. Het Chinese restaurant is ook een ontmoetingsplek. Inwoners missen een gezellige ontmoetingsplek waar je spontaan binnen kunt lopen. Een soort huiskamer / cafésfeer. De Klein Kruierij

3 ★

is hier geschikt voor maar wordt nu niet als gezellig ervaren en is buiten geplande activiteiten ook niet geopend.

Uitdagingen ★ 2

Hoe deze ster op te poetsen en te vernieuwen? Activiteiten in De Groeve worden nu gedragen door een min of meer vaste kern van vrijwilligers. Dit is een valkuil. Er zijn nieuwe mensen met nieuwe ideeën nodig om iedereen enthousiast en betrokken te houden. De Klein Kruijerij is groot genoeg en kan meer gebruikt worden voor activiteiten en andere initiatieven. Dat betekent wel dat er meer vrijwilligers nodig zijn om alle taken te kunnen blijven uitvoeren. Hier kan het dorp gezamenlijk haar kracht en saamhorigheid laten zien.

De Klein Kruijerij kan aantrekkelijker gemaakt worden als huiskamer/café voor spontane ontmoetingen. Op die manier kan het, met de veranderingen bij de jeugdsoos, ook een fijne plek voor de jongeren blijven. Dit geldt ook voor kinderen die met het wegvallen van de basisschool geen vaste plek meer hebben in De Groeve. Door kinderactiviteiten aan te bieden kunnen de dorpskinderen toch met elkaar in contact blijven en echt samen opgroeien.

Een ander punt dat al geruime tijd een doorn in het oog is van bewoners, is de verlichting van het fietspad tussen Zuidlaren en De Groeve. Dit wordt al jaren als donker en gevaarlijk ervaren. Daarnaast zou een bus aansluiting naar het station van Kropswolde gewenst zijn. Nu stopt de bus daar niet. Ook weten veel dorpsbewoners niet af van het bestaan van de belbus Tynaarlo.

Zaken op eigen kracht regelen

De Groeve staat bekend als ondernemersdorp. Er is veel deskundigheid aanwezig van zzp-ers en ondernemers. Dat zorgt ervoor dat veel zaken zelfstandig opgelost kunnen worden binnen het dorp. Het onderhoud van de Klein Kruijerij is hier een mooi voorbeeld van. Daarnaast wordt er veel vrijwilligerswerk gedaan door en voor het dorp.

Bewoners kunnen hier onderling nog meer gebruik van maken door dorpsgenoten te vragen om hulp. Denk aan zware tuinklussen bij ouderen. Eigen dorpsinitiatieven zijn er ook. Zoals de werkgroep glasvezel of het idee om de melkfabriek om te bouwen.

Uitdagingen ★ 3

Hoe deze ster op te poetsen? Dorpsbelangen is heel actief. De inwoners die zich hiermee bezig houden krijgen verschillende dorpszaken op hun bord. Dingen waar ze zelf ook niet altijd ervaring mee hebben. Nu wordt al snel gedacht dat dorpsbelangen of de overheid 'het wel even regelt'.

Een aanbeveling is om tijdelijke werkgroepen te vormen en deze te vullen met dorpsbewoners die meer ervaring hebben met het onderwerp van dat moment. Deze werkgroepen kunnen dan eenmalig bijspringen of vaker ingezet worden.

Het dorp kan nog meer gebruik maken van de aanwezige ondernemers door ze bij dorpsactiviteiten te betrekken en omgekeerd een platform te bieden om dorpsgenoten te laten weten wat zij kunnen en willen doen (vrijwillig of betaald).

4 ★

Zorg voor elkaar

De inwoners van De Groeve hebben aandacht voor elkaar en zorgen voor elkaar indien nodig. Mocht iemand hulp nodig hebben dan kan het vaak onderling geregeld worden. Ondanks dat er geen voorzieningen meer in het dorp zijn en de gemiddelde leeftijd stijgt, wordt er wel aan de ouderen gedacht. Oudere dorpsgenoten moeten nog wel vaak een drempel over voor zij om hulp vragen. Aanbeveling is om ouderen duidelijk aan te geven voor welke hulpvraag zij waar terecht kunnen. In de verschillende buurten is dit meestal wel duidelijk. Eenzaamheid blijft altijd een aandachtspunt voor het dorp ondanks de sociale controle. 'Noaberschap' is kenmerkend voor een klein dorp als De Groeve. Dit is geen verplichting of automatisch een gewoonte bij nieuwe inwoners. Extra aandacht en voorzieningen voor ouderen en alleenstaanden blijft belangrijk voor het behouden van het dorpsgevoel. Iedereen telt mee.

Uitdagingen ★ 4

Hoe deze ster op te poetsen? 'Noaberschap' of zorg voor elkaar is niet overal gewoon. Nieuwe inwoners kunnen dit in de praktijk zien bij kennismaking met de burens en de buurt. Door deze bewoners onderdeel te maken van het dorpsgevoel en de 'noaberschap' wordt snel duidelijk hoe dingen in het dorp geregeld zijn. Dit werkt twee kanten op. Nieuwe inwoners voelen zich sneller thuis omdat ze de weg weten en kunnen anderzijds hun eigen bijdrage leveren aan het dorp. Zorgen voor elkaar gaat pas gebeuren als je elkaar kent. Kleinschalige ontmoetingsactiviteiten organiseren kan hierbij helpen. Evenals het afstemmen van vraag en aanbod binnen het dorp. Hierbij kunnen nieuwe media als Facebook een rol spelen. Het is wel belangrijk te zorgen dat ook degenen die geen gebruik maken van sociale media goed op de hoogte worden gehouden.

Leren van elkaar

Leren van elkaar gebeurt overal. Bij gezamenlijke activiteiten, door deel te nemen in een commissie of bestuur of door aan een workshop mee te doen. Maar ook van een goed gesprek met je buurman of buurvrouw. Activiteiten waarbij je van elkaar kunt leren vinden bijvoorbeeld plaats bij de kookclub. Geopperd wordt ook om een workshop 'autoband wisselen' te organiseren, elkaar leren haken, bloemschikken voor kinderen, etc. Er zijn ideeën genoeg!

Rode draad hierbij is elkaar kunnen bereiken en informeren als er iets te doen is. Een goed en makkelijk bereikbaar communicatiekanaal voor het hele dorp is onmisbaar. Hier kunnen verenigingen hun leden snel en effectief informeren en kunnen ontwikkelingen in het dorp worden gevolgd. Ook het platform voor ondernemers kan hier een plek krijgen. De huidige website van De Groeve is niet erg gebruiksvriendelijk. De huis-aan-huis verspreide Nieuwsmolen met actuele dorpszaken wel, maar is snel weer achterhaald. Daarom wordt gekeken naar een digitale versie van de Nieuwsmolen die naast de papieren versie kan bestaan. In het digitale tijdperk is Facebook niet meer weg te denken. De Groeve heeft een eigen Facebookpagina. Belangrijk is om al deze communicatiemiddelen goed in te zetten zodat iedereen op de hoogte blijft en zelf kan kiezen waar hij of zij haar informatie vandaan haalt.

Uitdagingen ★ 5

Hoe deze ster beter te benutten? In De Groeve is genoeg talent dat beter ingezet kan worden voor het dorpsbelang. Het beter informeren van de inwoners en het bij elkaar brengen van deze inwoners is van belang voor de toekomstige ontwikkeling van het dorp.

Acties om nu samen op te pakken:

- ★ Opzetten van kinderactiviteiten / jeugdactiviteiten
- ★ Dorpsapp instellen
- ★ Vraag en aanbod bijeen brengen op Facebook en/of website
- ★ Nadenken over beter benutten en vaker openstellen van De Klein Kruijerij
- ★ Gebruiksvriendelijke en toegankelijke dorpswebsite realiseren, inclusief een pagina waar ondernemers uit het dorp zich kunnen presenteren
- ★ Starten met overleg met de gemeente over levensloopbestendige woningen en starterswoningen, over verlichting fietspad
- ★ Starten met overleg waterschap en natuurmonumenten over waterrecreatie en mogelijkheden voor aanleg steiger en ontmoetingsplek aan het water
- ★ Starten met overleg over openbaar vervoer naar station Kropswolde en een betere verbinding naar de stad Groningen
- ★ Invulling geven aan herbestemming schoolgebouw

Samengevat komt uit de huiskamergesprekken dat De Groeve een actief dorp is met een goed verenigingsleven. Er zijn duidelijk punten naar voren gekomen waar we samen aan kunnen werken om het dorpsgevoel voor de toekomst te behouden en waar nodig te versterken. Met elkaar en voor elkaar!

Jonge sterren in De Groeve

**Ontmoetingsplek ★ starterswoningen ★
activiteiten ★ jeugdsoos ★ sportief ★ strandje ★
Nobelboom ★ educatief ★ plezier ★ dorpsfestival
★ voetballen ★ winkels ★ automeetings ★
betrekken jeugd**

Het sterrenteam is naast de huiskamergesprekken ook op bezoek geweest bij de jeugd in De Groeve. Een groep van tien jongeren uit het dorp tussen de 12 en 19 jaar kwam bijeen. De jongeren in het dorp kennen elkaar veelal van de basisschool. Dat is het begin van het dorpsgevoel. Nu de verbinding door de school wegvalt en iedereen na de basisschool een eigen kant op gaat, is het van belang om het dorp aantrekkelijk te houden voor de jeugd.

Dat de jongeren graag betrokken willen blijven en worden bij dorpsactiviteiten wordt snel duidelijk. Een eigen ontmoetingsplek voor in de weekenden draagt daar aan bij. Maar ook betaalbare starterswoningen is een aandachtspunt voor de jeugd. Evenals sportieve bezigheden zoals voetballen of met de kano het Zuidlaardermeer op of zwemmen naar "Poepeiland". Dan is een strandje met steiger als ontmoetingsplek zeer gewenst. Nieuwe ideeën zijn er ook genoeg.

zoals een jaarlijks terugkerend dorpsfestival. De editie van 2015 wordt als educatief en verbindend ervaren. Door in de organisatie mee te draaien leren de jongeren wat er komt kijken bij het opzetten van een festival. Die ervaring komt goed van pas bij het zelf organiseren van een automeeting of andere activiteit. Waarom zou je je vervelen op zondag, als je ook samen iets leuks kunt doen?!

Het ontstaan van De Groeve

De Groeve is een streek- of lintdorp ten noordoosten van Zuidlaren. Het dorp is ontstaan in de 13^e eeuw na het graven van een kanaal. Dit door monniken uit Aduard gegraven deel moest een snellere afvoer van turf over de Hunze mogelijk maken. De naam De Groeve schijnt afgeleid te zijn van 'Grove'. Dit is vrij vertaald "graven" in het Fries. In een oud aardrijkskundig woordenboek wordt het dorp echter ook als 'Midlaarderveen', een gehucht in Oostermoerderdingspil, aangegeven.

De eerste bewoning zal bij belangrijke punten aan de Hunze, zoals het keersluisje De Kniepe en de doorwaadbare plek bij het café (nu Chinees) zijn begonnen. Na het uitdiepen van de Hunze in 1736 is de oversteek met een pontje korte tijd mogelijk geweest. Niet lang daarna is er een beweegbare brug geplaatst. Dit betekende een verhoging van het toltarief. Het oudste tolhuis van Drenthe (1600- 1938) vlakbij de Hunze gelegen aan de Hunzeweg was een belangrijke passage en deed dienst als "provinciegrens" Groningen- Drenthe.

De weg naar Zuidlaren is in 1870 aangelegd, daarvoor was de route naar Zuidlaren over de Oude Dijk. Uit deze zelfde periode stamt de poldermolen De Boezemvriend, de enige van Drenthe. Deze is in 1990 gerestaureerd en kan als hulpbemaling dienen naast het gemaal. Een andere molen heeft lange tijd in de Molenkamp gestaan. Tot 1836 was dat een zogenaamde 'grondzeiler' en daarna een korenmolen op een verhoging van ca. 3 meter.

Via de Hunze heeft veel slooptransport plaats gevonden. Eerst vanwege de vervening later ook vanuit Zuidlaren door De Vaart met een vaste bodedienst naar Groningen.

De route ging over van de kanalen door de vaargeul van het Zuidlaardermeer dat vroeger nog een open verbinding had met de zee. Het in de laatste IJstijd ontstane 680 hectare grote meer is grotendeels erg ondiep. Zo is er tijdens baggerwerkzaamheden nog een pad door het meer ontdekt van De Kruierij naar de Bloemert, wat duidt op een oversteekmogelijkheid bij laag water.

Sinds 1630 staat De Groeve vermeld op landkaarten. De bevolking is geleidelijk gegroeid van 5 gezinnen in 1630, 36 in 1875, 45 in 1900, 70 in 1925, 90 in 1950, 120 in 1975, 150 in 1990 tot 165 nu. De basisschool is opgericht in 1929. In 1995 werd de school een nevenvestiging van De Schuthoek voor zij in juli 2016 ophoudt te bestaan.

Het buurtgebouw en de ijsbaan zijn gerealiseerd na het winnen van de landelijke hoofdprijs in 1983 met het programma 'Een kern waar pit in zit'. De werkzaamheden zijn in eigen beheer uitgevoerd en in 1988 geopend. De Klein Kruierij is daarna nog twee keer uitgebreid; in 2003 en 2012.

Met dank aan Harald Sloot.

